

Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška	2
Online, tasr.sk, 1. 7. 2025, 16:41	
Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška	2
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 1. 7. 2025, 16:41	
Postavil si meteostanicu na streche	2
Tlač, Denník N, 2. 7. 2025	

Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška

1. 7. 2025, 16:41, Zdroj: tasr.sk, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 818 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 236 EUR

Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška

Tlačová konferencia ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška dekana Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Juraja Payera, dekanu Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine Andrey Čalkovskej, dekana Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Petra Jarčušku, dekanu Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave Kataríny Gazdíkovej a zástupcu študentov sa uskutoční v stredu 2. júla o 16.00 h na Dekanáte Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, Špitálska č. 24, miestnosť Vedeckej rady, 1. poschodie v Bratislave. Téma: Predstavenie projektu Medifutura - na budúcnosti medikov na Slovensku nám záleží. Upozornenie: Komunikačný odbor MZ SR prosí médiá o potvrdenie účasti na TK, aj s uvedením EČV do stredy 2. júla do 12.00 h na adresu: tlacove@health.gov.sk, aby mohlo byť zabezpečené parkovanie, vstup na parkovisko je zo Sasinkovej č. 4. TASR o tom dnes informovali z komunikačného odboru MZ SR. UPOZORNENIE: TASR zverejňuje vyhlásenia, stanoviská, oznámenia v pôvodnom znení, dodanom zadávateľom, bez redakčnej úpravy. Zverejňovanie vyhlásení, stanovísk a oznámení orgánov verejnej moci vykonáva TASR v zmysle § 3, ods. 5 zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky ako službu vo verejnom záujme. It

Autor: TASR

Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška

1. 7. 2025, 16:41, Zdroj: [TASR](https://tasr.sk), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Oznámenie: TK ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška

Tlačová konferencia ministra zdravotníctva SR Kamila Šáška dekana Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Juraja Payera, dekanu Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine Andrey Čalkovskej, dekana Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** Petra Jarčušku, dekanu Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave Kataríny Gazdíkovej a zástupcu študentov sa uskutoční v stredu 2. júla o 16.00 h na Dekanáte Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, Špitálska č. 24, miestnosť Vedeckej rady, 1. poschodie v Bratislave. Téma: Predstavenie projektu Medifutura - na budúcnosti medikov na Slovensku nám záleží.

Upozornenie: Komunikačný odbor MZ SR prosí médiá o potvrdenie účasti na TK, aj s uvedením EČV do stredy 2. júla do 12.00 h na adresu: tlacove@health.gov.sk, aby mohlo byť zabezpečené parkovanie, vstup na parkovisko je zo Sasinkovej č. 4.

TASR o tom dnes informovali z komunikačného odboru MZ SR.

UPOZORNENIE: TASR zverejňuje vyhlásenia, stanoviská, oznámenia v pôvodnom znení, dodanom zadávateľom, bez redakčnej úpravy. Zverejňovanie vyhlásení, stanovísk a oznámení orgánov verejnej moci vykonáva TASR v zmysle § 3, ods. 5 zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky ako službu vo verejnom záujme.

It

Autor: LT

Postavil si meteostanicu na streche

2. 7. 2025, Zdroj: [Denník N](https://dennikn.sk), Strany: 4, 5, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Tomáš Grečko, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 13 000 GRP: 0,29 OTS: 0,00 AVE: 6000 EUR

Postavil si meteostanicu na streche

Rubrika: TÉMA

Meteorológ Tomáš Fedor pomáha s predpoveďami počasia pre Giraltovce

V

Parku Angelinum v centre Košíc je za budovou Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika umiestnená malá meteorologická stanica. Ak by však niekto očakával „okaté“ meracie prístroje, ostane sklamaný.

Dnešné digitálne meteostanice sú miniatúrne. Senzory na meranie teploty musia byť vo výške dvoch metrov. Anemometer, čiže merač rýchlosti vetra, je vo výške desať metrov. Meteorológ a doktorand Tomáš Fedor ukazuje, ako ho napokon umiestnili na strechu fakulty.

Hlavnou zásadou je dostať prístroj nad úroveň okolitých budov.

Okrem doktorandského štúdia v ústave geografie pracuje Fedor ako meteorológ na košickom letisku a je aj „lovcom búrok“, ktoré ho fascinovali už od detstva. Na východe má na to vďaka výskytu silných supercelárnych búrok veľmi dobré podmienky. „Počas búrkových sezón sa tu dejú veľmi zaujímavé veci. Ja sa zvyknem smiať, že my sme Oklahoma východu,“ hovorí Fedor.

Dodnes si pamätá na silnú búrku, ktorú zažil ako šesťročný u starých rodičov. Spôsobila veľké škody, no fascinovala ho natoľko, že si po nej začal viesť denník na zaznamenávanie búrok. Ako gymnazista sa začal o meteorológiu zaujímať intenzívnejšie. V tom čase si vybudoval na dvore za domom v Gíraltovciach svoju prvú poloprofesionálnu meteorologickú stanicu, ktorá funguje dodnes.

Tomáš Fedor je aj jedným z administrátorov populárnej facebookovej stránky Meteo východ s 34 tisícami sledujúcich. Založili ju v roku 2014 s cieľom informovať o nebezpečných meteorologických javoch. „Okrem búrok informujeme aj o výskyte iných javov, napríklad námrazy či výrazného sneženia. Zverejňujeme aj pravidelnú predpoveď počasia a popularizačné materiály,“ približuje.

AKO ZÍSKALI ŠTVORTISÍCOVÉ GIRALTOVCE VLASTNÚ METEOSTANICU

Meteostanica v Gíraltovciach je na okraji mesta na rovnom trávnom povrchu, čo je základná podmienka, aby údaje z nej boli použiteľné. Fedor hovorí, že vybrať správne miesto je otázka kompromisov. Presné podmienky stanovuje Svetová meteorologická organizácia.

Meteostanica nemôže byť napríklad v blízkosti parkoviska, ktoré akumuluje a následne sála teplo. Najvhodnejšie podmienky sú na letiskách. Hoci dnešné meteostanice sú už digitálne, veľmi presné údaje poskytujú stále aj analógové prístroje, čiže napríklad ortuťový alebo liehový teplomer. To však znamená, že k nim niekto musí fyzicky prísť a odčítať namerané hodnoty.

Na analógové zariadenia sa napriek tomu spolieha aj pomerne veľa profesionálnych meteostaníc. Robí sa to aj preto, aby sa zachovala rovnaká metodika ako pri meraní klimatických podmienok v minulosti.

Fedorova meteostanica v Gíraltovciach je už digitálna. Mera teplotu, vlhkosť, množstvo zrážok, atmosférický tlak a rýchlosť vetra, čiže základné meteorologické údaje. Merač rýchlosti vetra je na 10-metrovom stožiar, čím sa eliminuje vplyv povrchu. Údaje sa automaticky posielajú do počítača. O meteostanicu sa však treba starať. Najviac času zaberá mladému meteorológovi kosenie a kľčovanie vegetácie v jej okolí.

Stanica funguje už desať rokov a poskytuje aj slušnú klimatologickú databázu, ktorú využilo napríklad niekoľko vysokoškolákov pri písaní záverečných prác.

Údaje z nej preberajú aj súkromné online meteorologické služby, napríklad Weather Underground, AWEKAS, PWS Weather a aplikácia Počasí Meteo. Vďaka meteostanici môžu poskytovať pre Gíraltovce a okolie presnejšiu predpoveď.

AKO SA STAŤ METEOROLÓGOM

Tomáš Fedor vysvetľuje, že najpriamejšia cesta, ako sa stať meteorológom, je študovať príslušný odbor na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky na Univerzite Komenského v Bratislave. Alternatívne sa meteorológmi môžu stať aj absolventi s geografickým vzdelaním, no vyžaduje si to dodatočné kurzy a vzdelávanie na matematicko-fyzikálnej fakulte, čo je aj Fedorov prípad. Prihlásil sa na Prírodovedeckú fakultu **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a začal sa profilovať počas štúdia.

V bakalárskej práci porovnával presnosť numerických modelov v rôznych situáciách. Zameral sa na modely ALADIN a ECMWF, ktoré používa aj Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ).

Neskôr sa venoval aj problematike urbánnej mikroklimy, teda tomu, ako je počasie ovplyvnené mestským prostredím – budovami, cestami a ľudskou činnosťou. „Dynamika urbánnej mikroklimy je podstatne zložitejšia. Podstatné je aj to, ako prostredie reaguje na vlhkosť, ako naň reaguje prúdenie a dynamika celého javu,“ vysvetľuje Fedor.

Po absolvovaní dodatočných kurzov získal Fedor základný certifikát meteorológa. Hoci je cesta geografov k tomuto povolaniu zložitejšia, podľa Fedora má aj výhody. Vedia napríklad lepšie interpretovať orografiu, čiže zemský povrch, a zahrnúť ju do očakávaného vývoja počasia, najmä v prípade búrok, vetra a hmly.

„Naša oblasť je zaujímavá aj tým, že tu máme hory, čiže zachytenie povrchu môže byť kľúčové pre modelovanie prúdenia. Od toho sa odvíja, či sa budú vyskytovať napríklad padavé vetry, ale aj búrky,“ vysvetľuje Fedor.

Ako prvák na doktorandskom štúdiu prišiel s iniciatívou postaviť meteorologickú stanicu aj v rámci fakulty. Je presnejšia ako prvá stanica v Gíraltovciach. Kým tá ho vyšla na niekoľko stoviek eur, fakultná stála približne 2 500 eur. Aj údaje zo školskej meteostanice sú k dispozícii aj verejným meteosluzbám.

NAD ROŽŇAVOU TRI LIETADLÁ, KTORÝM DOCHÁDZALO PALIVO

Po získaní certifikátu meteorológa začal Fedor pracovať na košickom letisku a popri tom si dorába ďalšie certifikáty, ktoré si takéto zameranie vyžaduje.

Špecifickou prácou leteckých meteorológov je pripravovať predpovede pre oblasť letísk a pre pilotov lietadiel aj predpovede pre pristátie, ktoré hovoria, čo možno čakať počas tohto kritického manévra. S vežou alebo pilotmi niekedy priamo konzultujú podmienky pred pristátím.

Okrem meteorológov pracujú na letisku aj pozorovatelia, ktorých úlohou je interpretovať tú časť počasia, ktorá je viditeľná iba ľudským okom, teda napríklad hmlu alebo presný začiatok búrky.

Leteckí meteorológovia sa striedajú po dvanásťhodinových zmenách. Predpovede pre tri slovenské medzinárodné letiská v Košiciach, Bratislave a Poprade sa aktualizujú každých šesť hodín.

Fedor hovorí, že už zažil zložité momenty, keď na pristátie v Košiciach čakali pre hustú hmlu tri lietadlá. „Kružili nad Rožňavou vyše hodiny, pomaly im dochádzalo palivo a vo vzduchu visela otázka, čo s tým. Zvažovala sa aj možnosť odkloniť ich do Popradu.“ Na ňom bolo určiť, kedy sa hmla rozplynie. Predpoveď mu nakoniec vyšla a lietadlá na poslednú chvíľu pristáli v Košiciach.

Okolie Prešova ako Oklahoma východu, Košice majú zase svoj silný vietor Východné Slovensko má podľa Fedora aj svoje špecifické počasie. Vyznačuje sa totiž hornatým reliéfom, ktorý na juhovýchode strieda rozľahlé rovinaté územie rozdelené Slanskými vrchmi.

Typickým „východniarskym počasím“ je silný vietor v Košiciach a v okolí, ktorý si vyslúžil aj vlastnú skratku – VKV – obsahujúcu vulgarizmus, preto ju nerozpisujeme.

Podľa Fedora nejde o urbánnu legendu, ale reálny fenomén, ktorý vzniká, keď sa chladný vzduch zo severu prepadáva cez Karpaty do nížiny a začne sa „roztekať“. Tým naberá na sile. Zužujúci sa reliéf v okolí Košíc zvyšuje jeho rýchlosť. V Prešove – niekoľko desiatok kilometrov na sever – sa tento jav ešte len začína tvoriť a nie je taký silný.

Vietor môže výnimočne dosahovať rýchlosť až 30 metrov za sekundu, čo je 108 kilometrov za hodinu. Pri takejto sile dochádza k lámaniu a vyvracaniu stromov. Už vietor so silou 20 metrov za sekundu – ktorý sa objavuje tri až päťkrát za rok – dokáže prevracať napríklad odpadkové koše. V prípade, ak je pôvodcom chladný kontinentálny vzduch, môže silný vietor trvať aj tri dni.

Ďalším výnimočným javom na východe Slovenska je tatranská bóra. Ide o nárazový, chladný a suchý vietor, ktorý vzniká, keď sa na náveternej strane pohoria hromadí studený vzduch. Po tom, čo sa začne prelievať cez hrebeň Tatier na druhú (záveternú) stranu, zrýchľuje – vďaka svojej vyššej hustote a pôsobeniu gravitácie – a dosahuje veľmi vysoké rýchlosti. Prepadáva sa cez pohorie podobne ako voda cez okraj skaly, vysvetľuje Fedor.

Okrem Vysokých Tatier dochádza k tomuto javu výnimočne aj v Nízkych Tatrách a v Slovenskom rudohorí. Bóra má na svedomí aj najväčšiu veternú kalamitu vo Vysokých Tatrách v novembri 2004.

Posledným výrazným javom na východe Slovenska sú supercely. Za ich častý vznik môže podľa Fedora horský reliéf, ktorý mení prúdenie v spodných hladinách, čo zapríčiňuje supercely. Pohoria v okolí Prešova, ako sú Čergov, Slanské vrchy, Slovenské rudohorie a Levočské vrchy, podporujú stáčanie vetra, ale aj výstupné pohyby vzduchu.

Rozdiel medzi bežnou búrkou a supercelou spočíva v usporiadaní prúdenia vzduchu. V klasickej búrke stúpa teplý vzduch nahor, následne sa ochladí a klesne, čo môže viesť k jej zániku alebo regenerácii, a to najmä v hornatom teréne. Supercela má však organizovanejší systém – teplý vzduch nasáva z jednej strany a zrážky vypadávajú na opačnej, takže sa tieto procesy navzájom nerušia. Vďaka tomu môžu supercely pretrvať niekoľko hodín a sú sprevádzané silným vetrom, intenzívnymi lejakmi a veľkými niekoľkocentimetrovými krúpami.

ZA BÚRKAMI VYRÁŽA SKÔR, NEŽ SA VÔBEC OBJAVIA

Fedor hovorí, že kým v Česku existujú dve skupiny organizovaných pozorovateľov búrok, na Slovensku by ľudí s rovnakou záľubou spočítal na prstoch dvoch rúk.

Skôr než vyrazí za búrkami, robí si predpoveď, či sa vôbec vyskytnú, a ak áno, tak kde. „Taká predpoveď môže trvať aj dve alebo tri hodiny, počas ktorých je potrebné si naštudovať niekoľko modelov, vedieť, ako sa bude vyvíjať celá dynamika prostredia, aký je vertikálny profil, a z toho určiť, čo možno očakávať,“ opisuje prípravu. Situáciu kontroluje najmä večer.

Na pravdepodobné miesto výskytu vyráža niekoľko hodín vopred a prvotné náznaky porovnáva s údajmi z radaru a družice. „Keď človek vojde do búrky, má problém dostať sa späť. Vtedy ostáva iba ju obísť alebo prejsť cez jej jadro, čo je nebezpečné pre malú viditeľnosť a krúpy,“ opisuje Fedor. Ak sa človek rozhodne ísť do búrky, mal by mať dopredu zvážiť únikové trasy.

„Ľudia v tom momente začnú na cestách panikáriť, čo tiež spomaľuje presun. Samozrejme, môžu padať stromy.“

Do budúcej sezóny si chce Fedor zadovážiť aj lepšie auto, ktoré by mu umožnilo napríklad prejsť zaplavenú cestu.

Za tento rok sa Fedorovi podarilo pozorovať zatiaľ všetkých päť superciel na východnom Slovensku. Keď je „dobrý rok“, vyskytne sa takýchto búrkových situácií aj vyše dvadsať.

Mladý meteorológ je aj dobrovoľným pozorovateľom iniciatívy na výskum búrok European Severe Storms Laboratory. Posiela im údaje o extrémnych úhrnoch zrážok, veľkých krúpach alebo silnom vetre. Aj univerzita, na ktorej Fedor pôsobí, je zapojená do celoeurópskeho programu, ktorý sa zaoberá búrkami. Bližšie sa chcú venovať aj supercelám. Na meranie údajov sa chystajú používať aj drony.

Viac získaných dát im v budúcnosti umožní lepšie modelovať aj náhle povodne. Zároveň chystajú mobilnú aplikáciu, kde bude možné zaznamenávať škody spôsobené silnými búrkami. Rýchlosť vetra sa totiž veľakrát určuje len na základe škôd, ktoré spôsobil, keďže meracie zariadenia nie sú všade.

Fedor pozoruje za posledné roky zvyšujúci sa záujem o meteorológiu. Prispeli k tomu sociálne siete a smartfóny s kamerami, ktorými ľudia zachytávajú extrémne javy. Vidí za tým však aj popkultúrne vplyvy, napríklad film Twister alebo dokument Lovci búrok stanice Discovery Channel.

V posledných rokoch sú populárne aj domáce meteostanice. Fedor odporúča umiestňovať ich senzory rovnako ako pri profesionálnych meteostaniciach – v čo najotvorenejšom priestore. „Ak by ju človek umiestnil na strechu bytovky, tak meria teplotu príliš vysoko,“ podotýka.

Okrem búrok informujeme aj o výskyte iných javov, napríklad námrazy či výrazného sneženia. Zverejňujeme aj pravidelnú predpoveď počasia a popularizačné materiály. V okolí Prešova sa darí silným búrkam, v Košiciach zase fúka silnejší vietor ako inde.

FOTO – TOMÁŠ FEDOR

Autor: TOMÁŠ GREČKO reportér Denníka E